

Tijdschrift

VAN HET EUROPEES GENOOTSCHAP
VOOR MUNT- EN PENNINGKUNDE

VOL. XXII (november-december 1972) N° 11-12

Tijdschrift: MOORS E.

Beschermend lid : 300 fr.

Bijdrage : Lid : 200 fr.

te storten aan

LE MAIRE, P., 53 de Broquevillelaan, 1200 Brussel of
op P.C.R. 8460.38 van het genootschap te Brussel of
via de Afdelingen

Nederlandse leden : briefwisseling aan MOORS, E.,
Oude Antwerpsebaan, 161, MECHELEN

NUMISMATISCHE DAGEN

NIVELLES : 18 maart 1973. Ruilidag van 9,30 - 17,30 uur. 1e ver-
dieping, Café de l'Union, Grand-place 27 te Nivelles. Dineren
ter plaatse mogelijk.

LIÈGE : 14 april 1973. Ruilidag van 8 - 18 uur. Palais des Congrès
te Luik.

LEUVEN : 27 mei 1973. Nationale Ruilidag van 9 - 18 uur. Ge-
meentelijke feestzaal « HET BAD », Kessel-lo.

GENT : 6 mei 1973. Internationale ruilidag van 10 uur af. Zalen
« De Vooruit » St. Pieters nieuwstraat, Gent.

EEN KASTJE VOOR MUNTEN EN PENNINGEN UIT DE ZEFTIENDE EEUW

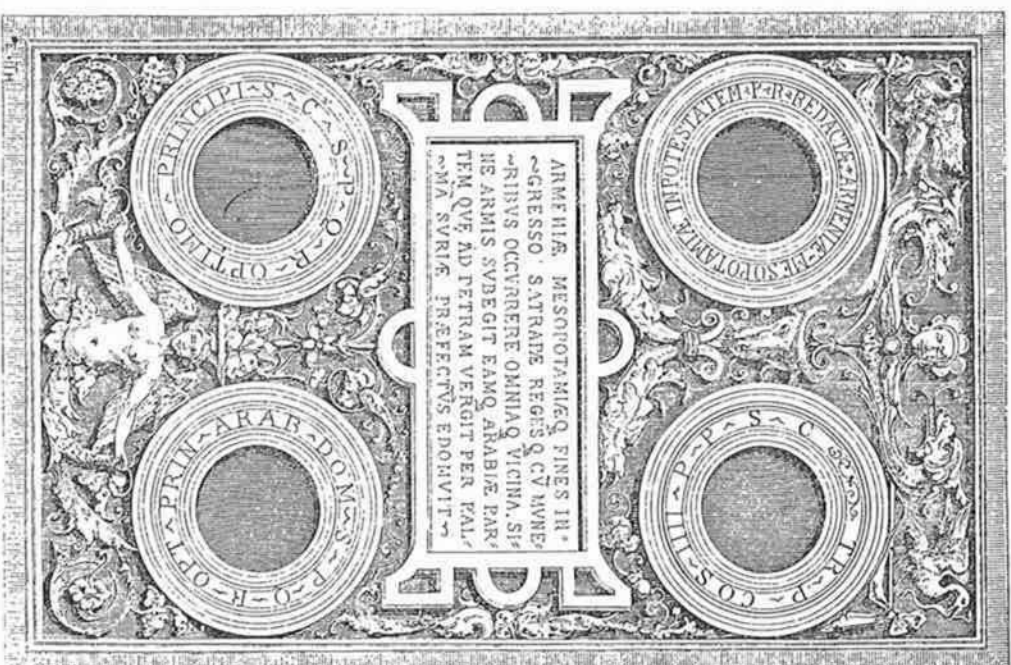
In de bergplaats van de rijksmeubelen vond men, ten tijde van « Pere du Moinet » t.t.z. tijdens de zeventiende eeuw, medailles die er zich reeds bevonden vanaf het bewind van Frans I.

« Daar bemerkte ik » aldus de geleerde kanunnik van de orde van de H. Genoveva, een zeker juweel uit verguld koper, gemaakt zoals een boek dat bij het openen op ledere zijde een 20 tal gouden medailles van voorname empire stijl te voorschijn deed komen, mooi ingezet en waarvan de helderheid van stijl opmerkelijker was dan de zeldzaamheid.

Deze mode van muntenkastje in boekvorm, was niet eigen aan Frans I, zelfs niet aan Frankrijk. De Italianen, grote liefhebbers van medailles lang voor ons, barbaren uit het Noorden, bezaten eveneens *bepaalde juwelen* van dit soort.

De steller van deze bijdrage heeft er een gezien in de verzameling van een der ijverigste en meest gedistingeerde lieden uit de archeologische kring van Orleans, M. Mantellier, die ons welwillend toestond er ruchtbaarheid aan te geven. Het is geen *verguld juweel*, maar een echt boek van rood marokijnleder van italiaanse makelij uit de beginperiode van de dertiende eeuw, zoals blijkt uit de decoratieve stijl en het inschrift, dat ook de naam van de eerste eigenaar verraadt. Het boek is 27 cm hoog en 17cm breed; op het plat bovenaan zijn volgende woorden: TRAIANVS IMP. XIII, met romeinse hoofdletters in het goud geschreven wat er op wijst dat dit boekdeel, eens de gouden medailles van Trajanus, 14de romeinse keizer, bevatte en dat het deel moet uitgemakt hebben van een vaste verzameling medailles die in andere gelijkaardige boekdelen uitgesteld waren. Nog steeds op het plat maar in het midden merkt men een klein wapenschild versierd met de wapens van twee families en met een leliebloem er boven uit stekend. Dit wapenschild, een dubbele gouden lijn met vier bloemvormige sieraden vormen de ganse versiering op de buitenwand; wat nogmaals als voorbeeld kan genomen worden voor de elegante, bewonderenswaardige eenvoud van de boekbinderkunst uit de dertiende eeuw. De wapenen zijn deze van twee der doorluchtigste families van Florence en de lelie die boven het wapenschild troont is deze die voorkomt op oude monumenten van de Toxaanse hoofdstad en ook zoals ze afgebeeld is op de florijnen, de zo verspreide munten waaraan dit sprekende symbool zijn naam te danken had.

Dit boekdeel-muntenkastje is dus ongetwijfeld van florentijnse oorsprong, maar benevens voornoemde aanwijzingen zijn op de binnenkant van het deksel nog 5 grieke woorden te lezen die er met witte stift in gegraveerd zijn en als volgt luiden: Ton Strokiôn kai tôn

phlôn (Aan de Strozzi's en hun vrienden), woorden die later met goudblad moesten bekleed worden. De liefhebbers van oude boeken zullen hier met veel genoegen de liberale formule in herkennen die men hetzij in het grieks, hetzij in het latijns terugvindt op de boeken van Grolier en van zoveel andere illustere bibliofielen uit de dertiende eeuw. Naargelang de types van medailles waren de in goud geschilderde arabesken op ledere bladzijde anders en van een uitmuntende smaak. Zij smukten de platen op van dit buitengewone boek dat overigens nooit voltooid werd. Bij het openen van het boekdeel merkt men, in de plaats van papieren bladen, zes dikke platen uit

karton, ieder voorzien van vier ronde gaten die met medailles gevuld waren. Bijgevolg kon men de voor- en achterkant bewonderen zonder hiertoe de medailles uit hun zitting te nemen. Rondom ieder gat kon men, in mooie romeinse letters, de inschriften lezen van de medaille waarmede het gevuld was. De tekst was in het latijn, het is gemakkelijk zich hiervan te overtuigen bij het vaststellen dat de gaten van de zesde plaat niet voorzien waren en dat de naam van de eerste eigenaar slechts met witte stift gegraveerd was.

Wie was deze schrandere tanelijk rijke man die zulk een schitterend muntenkastje bezat en die zich reeds vanaf het begin van de dertiende eeuw bezig hield met het verzamelen van antieke romeinse medailles? Het was een Strozzi, wat duidelijk blijkt uit het inschrift en eveneens merkbaar is aan de drie halve manen van dit doorluchtig huis, aangebracht op de kant, voorbehouden aan de echtgenoot, van de gekoppelde wapenschilden. Tenneer, het was een Strozzi die een Medici als echtgenote had vernits het schild van de vrouw voorzien was met de schepradnaven van dit huis dat vorsten schonk aan Toskane, pausen en kardinalen aan de Kerk en twee koninginnen aan Frankrijk.

Deze twee families, dlkwijs vijanden, verbonden zich echter meer-maals als de Medici's geen rivalen waren van de Strozzi's. Maar de stijl van de versiering die ons muntenkastje bindt aan de dertiende eeuw en zelfs het feit van zijn onvolledige afwerking, zijn overtuigende bewijzen dat het moet uitgevoerd zijn in opdracht van een der beroenste leden van deze familie, door Filip Strozzi, vermeldt « Le Senateur » en wiens vrouw een Medici was. Hij zelf had een rusteloos leven en zijn biografie werd geschreven door zijn broeder Lorenzo Strozzi. Van hem kan men het portret bewonderen in het prachtige en geleerde werk van de hertog Pompeo Litta, gewijd aan beroemde Italiaanse families. Wij gaan hier geen lange levensbeschrijving geven van deze beroemde man met zoveel titels. Het volstaat er aan te herinneren dat hij de trots was van dit bevoorrechte geslacht dat, alhoewel bankiers en handelaars, aan de letterkunde geleerde en voortreffelijke dichters, aan Europa veldheren, admiralen en zelfs een maarschalk van Frankrijk schonk. Filip Strozzi, senator, geboren in 1488, was de zoon van Filip de Oude en van Selvaggia Gianfigliuzzi; in 1508 huwde hij Claire de Medici, achternicht van Lorenzo, bijgenaamd « de prachtige » dochter van Pietro de Medici en van Alphonsine Orsini, verre nicht van paus Leo X, nicht van paus Clemens VII (Giuliano de Medici) tante van Alessandro de Medici, eerste hertog van Florence, en van Catharina, koningin van Frankrijk. Filip Strozzi, een van de hoofden der « *Popolani's* » stierf in 1538 in de gevangenis, na de ineensstorting van zijn partij. Deze familie leeft nog in Florence, het huidige hoofd bewoont het paleis Strozzi, waarvan de aanbouw begonnen werd door de vader van Filip Strozzi, de hierboven verneemde persoon.

Om te eindigen, vergeten we niet dat onder de beroemdste kabinetten voor medailles, aangehaald door Goltzius, op het einde van zijn boek met als titel : « C. J. Caesar, sive Historiæ imp. Caesar œusque, enz... » men er de medailles verzameling van kardinaal de Sainte-Sabine, Lorenzo Strozzi, zoon van Filip, in terug vindt. Zonder twijfel had hij van zijn vader, naast zijn liefde voor de oudheid, ook een reeks medailles geerft. Deze kardinaal Strozzi was aartsbisshop van Albi, nadden van Aix en tenslotte van Sens. Hij stierf in Avignon in 1571.

Vertaald :

M. P.

DE FLORIJNEN

(De hierboven afgebeelde florijn is een der zeldzaamste die bestaan. Hij is van de beroemde prins Noir, met de titel van hertog van Acquitanië, streek die lange tijd door de Engelsens bezet bleef).

Het woord *florijn* is een geslachtsnaam geworden die men in verschillende landen gegeven heeft aan werkelijke munten zowel aan gouden, zilveren als aan fictieve of rekenmunten.

Volgens sommige schrijvers is zijn oorsprong te zoeken bij de liliëbloemen die op de munt afgebeeld is, volgens anderen van de stad Florence.

Sinds het einde van het tweede geslacht begint men aan de gouden munten de naam florijn te geven (de zogenaamde *solidi* van de Romeinen) en later geeft men hem ook aan de gouden denieren.

De verordeningen, de partikuliere en openbare akten alsmede de schrijvers geven aan onze goudstukken nu eens de naam van gouden denier dan weer van gouden florijn met het lam, het schild, met de liliëbloemen, met de staf maar meer algemeen kortweg florijn, zonder aanduiding van soort. Evenwel wordt in de verordeningen het woord gouden denier gebruikt : zo noemde koning Jan, toen hij « gouden schapen » liet slaan, deze stukken : denieren met het lam, terwijl de historicus Froissard, sprekende over dezelfde soort, deze aanduidde met de naam van fijingouden florijn met het lam en hij voegt er aan toe : de koning verbood de omloop van alle andere florijnen.

De geschiedenis van Normandië maakt melding van gouden florijnen in het jaar 1067 : « De hertog van Normandië schonk aan de bode die hem waarschuwde tijdig Engeland te verlaten een strijdros, een kleedingstuk en 4 florijnen.

In een oorkonde van 1068, met betrekking tot de schenking van een huis aan de broederschap der geestelijken van Pontoise, is er ook sprake over florijnen.

In een manuscript (men vermoedt ten tijde van Karel VII) leest men dat bij het begin der regering van Karel V men gouden florijnen liet aannaken (omstreeks 1564) uit fijnzilver en men noemde deze ook « goudflorijnen ». Maar op een bijeenkomst van de Staten te Parijs maakte Philip, hertog van Bourgondië, de opmerking dat het niet strookte met de waardigheid van de kroon vreemde munten te imiteren. Men moest daarom dadelijk ophouden met het slaan van florijnen gelijkvormig met deze van de republiek Florence.

Nochmans ging men verder met de toepassing van de naam florijn voor allerlei munten, verschillend van deze die er betrekking op hadden. Jean Villani verzekert dat de eerste florijnen te Florence slechts geslagen werden in 1252.

De lijst der magistraten die de leiding hadden van de muntwerkstede van de republiek Florence, samengesteld door de historicus Jean Villani begint slechts van 1281. Hij werd vervolledigd tot in 1553 door Ignace Orsini (Storia della moneta della rep. fiorentina, in Firenze 1760, in fol.).

Voorzeker werden er te Florence gouden stukken geslagen van het type met de lelie en Sint Jan Baptiste, vroeger dan 1281, maar aangezien ze noch een jaartal noch de naam van de magistraat dragen, kan men er moeilijk de juiste datum van bepalen.

Men vindt in het werk over medailles van het kabinet in Wenen, een groot aantal afdrukken van florentijnse zeechinos (gouden munten) onder dan deze voorkomende in de lijst der magistraten van Villani en van deze die toegeschreven aan deze magistraten, naar gelang het verschil dat hen kenmerkt.

De paus van Avignon. Jan XXIII is de eerste die in Frankrijk gouden munten laat slaan waarop op ene zijde een grote leliebloem afgebeeld is en op de andere sint Jan Baptiste, patroon van de stad Florence en dientengevolge gelijkend op de florijnen die men zo lang en in zulke grote hoeveelheden in Florence geslagen heeft. Deze munt is zo beroemd geworden en zo verspreid in Europa dat er nauwelijks vorsten geweest zijn die niet dergelijk soort munten lieten fabriceren. Pedro IV liet er slaan in 1326 te Perpignan dat destijds deel uitmaakte van het koninkrijk Aragon. Dit geschiedde ook bij zijn opvolgers Jan I, Martin-Alfons Ferdinand en Alfons V.

Indien de benaming florijn, voor het eerst toegekend aan gouden munten, niet afkomstig is van de stad Florence, dan schijnt nochans vast te staan dat : 1° Veel vroeger dan het tijdperk door Villani aangeduid, had de stad Florence als versiering voor haar gouden munten aangenomen : op ene zijde een leliebloem en op de andere Sint Jan Baptiste, ten voeten uit. 2° Dat Frankrijk en nog vele andere landen deze munt nagemaakt hebben onder de benaming : *florijn van Flo-*

rene. Ofschoon deze stad te dien tijde en ook niet nadien munten bezat die niet speciaal florijn genoemd werden is het mogelijk dat men gewoonweg deze naam, zelfs in Toscane, gaf aan de goudstukken, zij het aan deze van het hier beschreven type, zij het aan andere stukken van een verschillend type en een oudere aanmuntung.

Vertaald :

M. P.

VERVALSINGEN

België

Gouden dukaat van 1827 en 1830 van de regering van Willem I. munthuis Brussel. Private slag, wordt verkocht in Holland aan 25 gulden. Tot heden is deze zwaardel nog niet voldoende aan te tonen.

Duitsland

1 Reichspfennig in zink 1944D (zonder hakenkruis). Duidelijk herkenningstekens voor het ogenblik nog niet gekend.

China.

Stuk van 1000 chiens van keizer Hsien Feng (1851-61). Weinig gevaarlijke namaak vernuts het stuk goed herkenbaar is aan het verschil in dikte der lettertekens van het inschrift.

Frankrijk.

Deze valse stukken zijn niet nieuw maar ze zijn zeer talrijk. We hebben het hier uitsluitend over de gouden 20F stukken. Wij zagen reeds valse stukken met volgend jaartal : 1856A, 1857A, 1862A, 1876A, 1878A, 1889A, 1891A, 1897A, 1902, 1906, 1907, 1910, 1912, 1913, 1914. Zij zijn over het algemeen onder druk gegoten en zijn herkenbaar aan bramen, zowel in de tekening, als aan de letters van het inschrift, ook op dit van de rand. Ook aan de onvolmaaktheden van de graveerkunst alsmede aan de lijnen en bolletjes in reliëf op het veld. Wij tonen hier enkele vergrotingen van de bijzonderste kenmerken dezer valse stukken.

Lichtenstein

Vereinsteuer 1862A. Vals stuk dat op het ogenblik nog niet gevaarlijk is wegens zijn talrijke onvolmaaktheden.

OVER ENKELE VOORDELEN INZAKE VALSE MUNTEN

Er werd reeds veel gesproken en men zal het nog vaak hebben over valse munt en naslagen. Talrijke opinies werden hierover uitgesproken en men heeft reeds vele dwaasheden verkondigd. Er bestaan naslagen en er bestaan valse muntten :

Wat is het verschil tussen beiden ? De meningen hierover zijn uiteenlopend maar men kan het zo stellen dat wanneer een land numismatische voorwerpen produceert met de hulp van oude stemfels, al of niet aangepast (en het is ongelukkiglijk haar recht onder de huidige wetgeving) dan worden deze, van ambtswege, eentbaar tot naslagen gedoopt. Wanneer een particulier hetzelfde doet dan is hij een valsmunter (of maker van niet officiële naslagen). Laten we een kat een kat noemen en zeggen dat het zich in beide gevallen om valse stukken handelt, wat de goede apostelen er ook mogen van zeggen. De bevoording : naslag, is slechts een verbloemde uitdrukking die uit de numismatische woordenschat zou moeten verbannen worden en derhalve blijft een « officiële » valse niet minder een vervalsing en de wet zou, om de hefbomen van de weegschaal der rechtvaardigheid in evenwicht te houden, van toepassing moeten zijn zowel voor een land, een minister of een gewoon burger. Wat zeggen wij ? Een staat of een minister die vervalsing pleegt is nog meer schuldig want hier wordt van bevoorrechte omstandigheden misbruik gemaakt, wat een zeer laakbaar feit is.

Helaas, de zaken zijn zoals ze zijn, vermits een hoog functionaris die van zijn minister een opdracht ontvangt, niet anders kan doen dan deze uitvoeren en vermits onze politiekers, niettegenstaande ze in het openbaar zich de huid vol schelden maar in eigen kring goede maatjes zijn, wagen ze niets en de numismaten blijven gewoon verder betalen.

Een andere mening die moet bestreden worden is deze dat niet de aannemer schuldig is maar wel degene die de valse stukken voor authentieke verkoopt. Men zou evenzeer kunnen zeggen dat bij een conflict de soldaat die schiet de schuldige is en niet de kanonnenfabrikant. Indien de aannemers van naslagen een zuiver geweten hadden en zo hun producten uitsluitend didactisch waren, waarom vervaardigen ze dan zo uiterst nauwkeurig mogelijke kopieën ? Waarom herstellen ze dan niet bepaalde fouten zodra deze aan de kaak gesteld worden ? Zou het niet veel eenvoudiger zijn op hun « namaaksels » vrijwilling een of meerdere fouten aan te brengen (zoals enkele fabrikanten, helaas te zeldzaam, het doen). Wel neen, deze « witte schapen » weten zeer goed waarover het gaat en ze zijn er zich terdege van bewust dat een onvolmaakte kopie een bepaald afzetgebied voor hun prullgoed zal afsluiten en dan wassen deze knoeiers hun handen in

ECHT

VALS

ECHT
VALS

ECHT
VALS

ECHT

VALS

ECHT

VALS

ECHT

VALS

onschuld. Men kan het slechts betreuren dat de valsmunters niet meer bestraft worden zoals in de middeleeuwen! Zij weerstonden reeds glorieus aan gerechtelijke vervolgingen en afgezien van een wetswijziging is het niet zeker dat we ze op dit terrein zullen kunnen uitschakelen. Er telt voor die lieden niets anders dan « business » en daar ligt hun Achilleshiel, t. t. z. hun kwetsbare plek.

De numismaat die deze moderne valse stukken verkoopt en de numismatische kring die in zijn schoot dergelijke praktijken toelaat doet zich de wurgende strop om de hals. Hetzelfde lot ondergaat de verzamelaar die een nagemaakt stuk aankoopt, onder het voorwendsel dat hij een echt stuk niet betalen kan. Er zijn er die beweren (en dat is weer een ander paar mouwen) dat valse stukken uit alle tijden interessante verzamelobjecten zijn en dat er overigens verzamelaars van valse munten zijn. Wij bestrijden enkel de moderne valse munten en de verzamelaars van valse munten zijn zoals de vliegende vissers, ook zij maken niet de meerderheid uit van hun soort en derhalve zien wij niet goed in waarom wij de belangen van 98% van de numismaten zouden moeten opofferen voor de enkele anderen, hoe eerbaar zij ook mogen zijn. Maar keren we terug tot onze « goede apostelen » die, met het oog op de bestaande afzetmarkt en door de schuld van niet klaarziende lieden, voortgaan met hun handel. Daartegenover is het waarschijnlijk dat indien hun producten niet goed meer verkocht worden, de belangstelling van deze ijverige handelaars voor de numismatiek snel zal verdwenen zijn.

Tot besluit, een opzettelijke aantoonbare namaak (en we zouden wensen dat het de fabrikant zelf wezen zou die de kenmerken ervan vermeldt) of een galvano zijn duldbaar. Daartegenover moet een vals stuk dat aan dit criterium niet beantwoordt en dat bestemd is om de numismaat te bedriegen, onmedogenloos verhanden worden. Daarom hebben we besloten in dit tijdschrift een rubriek te openen bestemd om regelmatig de « nieuwigheden » op dit bepaalde gebied aan het licht te brengen. Wel te verstaan dat onze leden uiterst waakzaam moeten zijn en wij verzoeken hen in de mate van het mogelijke ons een maximum aan inlichtingen te verstrekken (karakteristieken, hoe het valse stuk kenbaar te maken, foto of afdruk) over de moderne valse verzamelstukken naarmate hun verschijnen op de markt.

Wij voegen er aan toe, met goede bedoelingen, dat gelijk welk belgisch of buitenlands tijdschrift al onze inlichtingen hieromtrent mag overnemen zonder onze toelating te vragen: als tegenprestatie zouden we hen dankbaar zijn ons dezelfde gedienstigheid te willen tonen. Laat ons hopen dat deze onderneming vruchten moge afwerpen.

Wat nu de pseudo-munten betreft, daarvoor hebben we besloten een afzonderlijke plaats te voorzien in onze echo uit de numismatische wereld, enkel met het doel deze nog duidelijker aan onze leden voor te stellen. Blijft er nog het probleem van alle soorten proefslagen. Het ligt niet in onze bedoeling de naïevelingen te genezen,

zeggen we eenvoudig dat het hier om kunstmatige rariteiten gaat, trouwens de aanmaak wordt beperkt, zonder werkelijke waarborg. Deze objecten hebben enkel en uitsluitend een spekulatief belang (en dikwijls slechts voor de fabrikanten) en wij zouden tervergeets zoeken naar enig belang, voor de numismaat. Misschien ligt hier voor de psychiater een mogelijk interessant studieterrain.

Jean De MEX

DE MOHAMMEDAANSE NUMISMATIEK

Wanneer we een groep van duizend numismaten zouden vragen naar het soort numismatiek dat hen bezig houdt, dan zou men deze in grote trekken als volgt kunnen indelen:

Nationale verzameling en enkele landen	600
Algemene verzameling	200
Hedendaags Europa	140
Oude Romeinen	30
Middeleeuwen	12
Zilveren daalders of gouden munten	8
Verre Oosten of « exotische » landen	6
Oude Grieken	3
Mohammedaanse	1

Wat er op neer komt dat men gemakkelijk de kenners (spreken we nog niet van specialisten) van Mohammedaanse munten in België op zijn tien vingers tellen kan. Met uitzondering van Engeland misschien, is de toestand identiek in Europa en Amerika. Deze in het oog lopende anomalie schept een eigenaardige toestand want de munten, in functie van de vraag, worden voor één zelfde zeldzaamheid aan zeer uiteenlopende prijzen verkocht, al naargelang ze tot deze of gene categorie behoren. (Uitzondering gemaakt voor de antieke en in het bijzonder de griekse, alom gekend als « rijkemansport », waarvan de kunstmatige prijzen niet in verhouding staan tot hun werkelijke zeldzaamheid. Snobisme moet ook in de numismatiek betaald worden). Zekere lieden uit mijn clientele, opgeschrikt door de plotselinge prijsstijgingen (enerzijds te wijten aan de grote vraag ingevolge de toename van nieuwe verzamelaars en anderzijds maar vooral, door de ongebreidelde speculatie van sjachelaars die zoveel numismaat zijn als ik aartsbisschop ben) stellen me de vraag: welke soort munten zijn nog schappelijk om te verzamelen.

Deze personen stel ik drie mogelijke oplossingen voor:

1. Deze van de gemakkelijkerheid: een algemene verzameling van goedkope koperen en zilveren pasmunten. Het nadeel van deze oplossing is hierin gelegen dat een zulkdanig gevormde verzameling nooit een grote interesse opbrengt.
2. Aan hen die houden van hun vaderlandse geschiedenis en wie opzoekingswerk niet afschrikt maar vooral, we moeten het durven

zeggen, die niet te beperkt zijn in hun financiële middelen, stellen we voor : Verzamel alles wat op uw vaderlandse grond of in uw heden-
daagse streek van de oude Kelten aangemunt werd. Het onderwerp
is uitgebreid, sommige dezer stukken zijn nog verkrijgbaar aan redel-
ijke prijzen en het is een domein dat nog verrassingen inhoudt zowel
op het gebied van de opzoeking als op dat van de « goede vondsten »
de zgn. buitenkansjes.

3. Tenslotte aan de dapperen die, zonder daarom grote beleggingen
te beoogen, een deugdelijk geheel willen opbouwen zou ik het volgende
willen zeggen : Verlaat de betreden paden, begin met het onderzoeken
van de verwaarloosde numismatiek die niet bestudeerd werd omdat ze
op het eerste gezicht ontmoedigend toescheen. Na enkele weifelende
jaren zult ge de vruchten van uw opzoekingen kunnen plukken en de
ware vreugde van de numismatiek leren kennen. Niet deze van hem
die een zeldzaam jaartal op de kop kon tikken om een laatste « gaatje »
te dichten, noch de vreugde van de verzamelaar die nauwgezet zijn
bijbel volgt (pardon, zijn catalogus) en stap voor stap ook de fouten
ervan volgt, maar wel het plezier van de autodidakt die zijn stof
kent, onuitputtelijke vreugde die alleen de enkele zeldzame echte
numismaten begrijpen kunnen. Welke zijn deze betreden paden?
Ze zijn zo talrijk als verscheiden. Laat ons er enkele van noemen,
de lijst is niet beperkend :

De medailles (dikwijls meestal mooier dan de munten). De munten
uit het verre oosten (met exotische geur) en tenslotte de munten
voorkomende van deze beschaving die zich uitstrekke van het zuiden
van Frankrijk tot aan de poorten van het verre oosten, met zulke
rijke geschiedkundige beschaving, zo gekleurd en zo vindigrijk in
wederopleving als deze van de Mohammedanen.

De aangesprokene zullen me onveranderlijk antwoorden dat het
zeer moeilijk is en bovendien niet mooi. Moeilijk? ... ja! Als ge op
voorhand reeds terugkrabbelt voor de hindernis en de gemakkelij-
heid verkiest. Doe afstand van uw korte weekinden op de buiten
en zet tijdig uw TV toestel af.

Niet mooi? halt! Hiermede ben ik het niet eens! Op welk cri-
terium steunt ge U bij het vormen van uw opinie over het verre
oosten? Oordeel in dit geval enkel met kennis van zaken. Twintig
jaar geleden zegde men hetzelfde over de keltische munten. Onder-
zoek het terrein, examineer de verscheidenheid en de uitgestrektheid
van de mohammedaanse numismatiek. Leer een beetje de geschiedenis
kennen van dit volk dat niet eens meer de schaduw is van wat het
eens geweest is en zodra U er een en ander van afweet dan spreken
we er terug over. Om U te leiden bij uw eerste schreden, laat ons
gezamenlijk het terrein ontginnen.

De mohammedaanse munten. De meest homogene groep van
oosterse munten is deze van de muzeilmannen. Zij is gekenmerkt door

Trans- cription	LETTRE	ISOŁE	FINALE	MEDIAŁE	INITIALE
H	Alif	ا	ا	ا	ا
B	Ba	ب	ب	ب	ب
T	Ta	ت	ت	ت	ت
TH	Tha	ث	ث	ث	ث
EU	Gurm	ع	ع	ع	ع
H'	Ha	ح	ح	ح	ح
KH	Kha	خ	خ	خ	خ
D	Dal	د	د	د	د
DH	Dhal	ذ	ذ	ذ	ذ
R	Ra	ر	ر	ر	ر
Z	Za	ز	ز	ز	ز
S	Sine	س	س	س	س
CH	Chine	ش	ش	ش	ش
Ġ	Ġad	ج	ج	ج	ج
D'	Dhad	ح	ح	ح	ح
T'	Ta	ط	ط	ط	ط
D''	Dha	ظ	ظ	ظ	ظ
,	Aïn	ء	ء	ء	ء
GH	Ghain	غ	غ	غ	غ
F	Fa	ف	ف	ف	ف
Q	Qaf	ق	ق	ق	ق
K	Kaf	ك	ك	ك	ك
L	Lam	ل	ل	ل	ل
M	Mim	م	م	م	م
N	Noun	ن	ن	ن	ن
H	Ha	ه	ه	ه	ه
OU	Ouzou	و	و	و	و
Y	Ya	ي	ي	ي	ي

het feit dat de inschriften dezer munten over het algemeen uit arabische lettertekens bestaan en, op enkele uitzonderingen na, de enige versiering ervan vormen. Het aanaakgebied is uitzonderlijk uitgestrekt, het begint aan het kanaal van Gibraltar om zich over geheel noord Afrika uit te strekken, vervolgens tot het westen en zuiden van Azië en tot Indië en chinees Turkestan.

In het begin van de arabische expansie bedienden de Mohammedanen zich van de munten die ze buit maakten in de veroverde gebieden. Later werden van sommige dezer munten naslagen gemaakt. Zo ontstonden in Perzië de Sassanide drachmen door er de aanroeping in het arabisch bij te voegen zoals deze voorkwam op een groot aantal munten van de islam, n.l. : « in de naam Gods ». In Syrië copieerden ze in het begin de keizerlijke beeldenaars met min of meer juiste grieke inschriften naast arabische aanduidingen. In Afrika en Spanje vindt men bij de aanvang van de aamunting latijne inschriften, maar vanaf de VIIIe eeuw worden nog enkel arabische lettertekens gebruikt. Gewoonlijk, verschaffen de inschriften ons volgende gegevens : de naam van de prins die laat aamunten, de plaats waar de slag uitgevoerd werd, soms eenvoudig weg enkel het land, het fabriekatiejaar volgens de mohammedaanse tijdtrekning, zinspreuken ontleend aan de Koran of aanroepingen of religieuze formules waarvan we hierboven reeds melding maakten.

De gouden munten droegen de naam van *dinar*, wat er ook het gewicht van was, de zilveren munten noemde men *dirhem* en de bronzen *tuls*.

Het is vanaf het jaar 76 van de Hidjra (695) dat de kaliefen een eigen munt bezaten. Hiervan de geschiedenis maken, zelfs bondig, is hier onmogelijk. Vanaf het begin der VIIIe eeuw verzwakte de macht van de beheersers der gelovigen. In de ver afgelegen provinciën maakten de gouverneurs zich meester van alle prerogatieven van de souvereine macht die ze er in opdracht uitoefenden. Zij gaven aan hun ambt een erfelijk statuut en mochten het recht van muntslaan uitoefenen op voorwaarde dat ze de naam van de regerende kalief op de ereplaats aanbrachten, pas daarna hun eigen naam. Later ontbraken ze zich eenvoudigheid aan deze verplichting. Anderzijds legden ze dezelfde regels op aan hun eigen leenmannen die eveneens geld sloegen. Dat is de reden waarom men zelfdertijd zowel de naam van de kalief als deze van meerdere prinses, onder elkaar geplaatst, op één munt kan aantreffen. Het aantal mohammedaanse prinses die lieten aamunten is eindeloos.

We maken hier melding van enkele eigenaardige onregelmatigheden welke men aantreft bij de mohammedaanse muntreeksen. Ofschoon de Islam het afbeelden van de menselijke figuur verbiedt hebben toch enkele dynastieën uit Mesopotanië hun munten met antieke of byzantijne types versierd : de kop in profiel van een Séleucide, Sint

Joris te paard, de keizer in gezelschap van de heilige maagd die hem zegent, enz. . . .

Op de koperen stukken van Georgië en Perzië uit de XVIIIe eeuw vindt men volgende dierlijke afbeeldingen : een vis, een haan, een arend die zich op een duif werpt, een os, een leeuw met de zon erbij, enz. Op de stukken van de mongolen uit Indië vindt men de verschillende tekens van de dierenriem terug.

Dit speciale geval terzijde gelaten, mag men zeggen dat de munten van de Islam, waarvan het mooie uitzicht bekomen werd door de schoonheid en de schikking van de leestekens van het alfabet, een indruk nalaten van schoonschrijfkunst.

<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>
<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>
<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>
<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>
<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>
<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>
<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>
<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>
<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>
<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>
<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>
<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>	<p> </p>

Om dit snelle overzicht van de mohammedaanse numismatiek te besluiten geven wij U hierbij een tabel die op het eerste gezicht niet zo ingewikkeld lijkt, evenwel in zijn grafische vorm op verschillende wijze, alnaargelang het tijdperk en de streek, geïnterpreteerd wordt. Laten we enkele voorbeelden nemen van muntatelers met teksten erop die men gewoonlijk ontmoet, om U te tonen hoe in de mohammedaanse numismatiek de woorden gevormd worden.

En tenslotte zullen we een munt analyseren. We lieten onze keuze vallen op een piaster van Selim III, sultan uit de dynastie van de Osmouli die regeerde van 1203 tot 1222 (1789-1807).

Op de voorzijde vinden we een aanroeping die de gewone sterfveling herinnert aan de glorie en de macht van de heersende vorst. Op de keerzijde merkt men vooreerst de Tugra t.z. het persoonlijke zegel van de sultan.

Op het eerste gezicht lijkt deze Tugra op alle andere en nochtans bezit in principe iedere monarch zijn eigen Tugra die met de ingewikkelde leestekens de « stamboom » van zijn eigenaar uitbeelden.

Vervolgens komt de naam van het atelher van uitgifte. De mohammedaanse muntateliers waren ontelbaar en bepaalde zeldzame stukken kunnen soms aan een geringe prijs worden verkregen wegens gebrek aan kennis van de verkoper. Tenslotte het jaartal, hier het jaar van de troonsbestijging van sultan Selim III. Op andere munten kan men buiten de aangehaalde vermeldingen het jaar van de heerschappij terugvinden. Zo komt het dat een stuk van Selim III met jaartal 10 niet zou geslagen zijn in 1203 zoals aangegeven door dit laatste getal, maar wel in 1213.

De waarde van een stuk wordt soms door een cijfer uitgedrukt welkeuring gevolgd met de naam van de munt. Voorbeeld : 1 Kurush, 5 Paras, 2 Dinars; enz. . . .

Zo U deze bijdrage tot het einde gelezen hebt, dan rijst er hoop! Doe zo voort en kom me na enkele jaren bedanken omdat ik U de ogen geopend heb.

Vertaling :

Jean De Mey

EEN NIEUWE ANTWERPSE SCHUTTERSPENNING ⁽¹⁾

Er worden de laatste decenia weinig penningen geslagen, zelfs grote culturele verenigingen schijnen daar niet aan te denken. Tot de

(1) Zie ons tijdschrift : 19^e jg — 1968 — blz. 113-114 : Antwerpen een nieuwe schutterspenning.

begunstigden hoort heel zeker de Antwerpse Schutterskring « Den Grans » die er wel aan daacht en daardoor een roos te meer aan haar krans hecht.

De Aloude Schuttersgilde Den Grans — Antwerpen is de samenbundeling van diverse initiatieven, die tot doel hebben de oude gildetradities in de schutterij te doen herleven. Weliswaar, daar waar nodig, aangepast aan de hedendaagse maatschappelijke verhoudingen. Aldus kan men « Den Grans » beschouwen als de erfgenaam van de Antwerpse schuttersgilden die de voetboog (de kruisboog), de handboog en het geweer (de kolveniers) beoefenen en vanaf 1598 gebundeld werden in de « Burgerwacht ».

Marc de Schrijver, die sinds 1955 diverse initiatieven nam, die tot de heropleving van het gildeleven fundamenteel bijdroegen, leverde het concept van de medaille die thans geslagen werd ter gelegenheid van de opening der Gildecamer en schietstanden der Gilde : TER DOELEN — Sint Pietersvliet. Aan de voorzijde van het stuk de Antwerpse « rozenkrans » een heraldisch motief dat zeer eigen is aan het Antwerpse stadswapen. In het midden een gestylerde kruisboog met er achter twee gekruiste musketten, eveneens gestylerde. Deze wapens symboliseren de vuur- en boogwapens welke door de gilde beoefend worden. Aan de keerzijde bovenaan rechts het wapen van de « Oude Voetboog » D.G.W. (De Goed Willigen) 1306, in de top het wapen van de « Oude Handboog » (1348) kruis van Jeruzalem en links het wapen van de « Kolveniersgilde » 1489. De wapenspreuk der A.S.G. (Antwerpse Schutters Gilde) Den Grans luidt « Attrita Resurge ». Deze behoorde ook aan de « Kolveniersgilde » en was de wapenspreuk der stad Antwerpen na de « Spaanse furie ». In het middenveld de tekst : D. A. S. DEN GRANS/1972/ OPENINGS-SCHIETING/ « TER DOELEN »/ ANTWERPEN. Deze medaille meet 51,5 mm. doormeter en is 2,1 mm. dik. Van deze medaille werden er 500 geslagen in brons en uitgereikt aan ieder schutter, die aan de openingsschietingen op diverse wapens deelnam.

Een editie van 18 karaat goud (= 750‰) alsook zilveren medailles wordt in het vooruitzicht gesteld. Deze medailles dragen het poinçon van de firma Mauquoy die de medaille realiseerde ⁽²⁾.

P. P.F.J.

(2) — Liefhebbers en verzamelaars kunnen deze mooie penning bestellen bij de Heer Marc De Schrijver, Lierse steenweg 71 Mortsel — B 2510. In brons 150-Fr. ; in zilver (950‰ en wegend ± 76 g.) 725-Fr. en in goud (750‰ wegend ± 91 g.) 14.500-Fr. In deze prijzen is de BTW begrepen. Gewicht en gehalte-attest gepoingoneerd met de gehaltestempel en stempel van de Firma Mauquoy.

**KLEIN REPERTORIUM VAN DE
HEDEENDAAGSE EUROPESE NUMISMATIEK
DUITSLAND**

ATELIERS

A = Berlijn
B = Hannover (1871-78)
B = Wenen (1938-44)
C = Frankfurt
D = Munchen

E = Dresden
F = Stuttgart
G = Karlsruhe
H = Darmstadt
J = Hamburg

WILHELM II

	A	B	C	D	E	F	G	H	J
1/2 Mark -									
1905	x			x	x	x	x		x
1906	x			x	x	x	x		x
1907	x			x	x	x	x		x
1908	x			x	x	x	x		x
1909	x			x	x	x	x		x
1911	x			x	x	x	x		x
1912	x			x	x	x	x		x
1913	x			x	x	x	x		x
1914	x			x	x	x	x		x
1915	x			x	x	x	x		x
1916	x			x	x	x	x		x
1917	x			x	x	x	x		x
1918	x			x	x	x	x		x
1919	x			x	x	x	x		x
1 Mark -									
1891	x			x	x	x	x		x
1892	x			x	x	x	x		x
1893	x			x	x	x	x		x
1894	x			x	x	x	x		x
1896	x			x	x	x	x		x
1898	x			x	x	x	x		x
1899	x			x	x	x	x		x
1900	x			x	x	x	x		x
1901	x			x	x	x	x		x
1902	x			x	x	x	x		x
1903	x			x	x	x	x		x
1904	x			x	x	x	x		x
1905	x			x	x	x	x		x
1906	x			x	x	x	x		x

1907	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1908	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1909	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1910	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1911	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1912	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1913	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1914	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1915	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1916	x	x	x	x	x	x	x	x	x

1 Pfennig -

1917	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1918	x	x	x	x	x	x	x	x	x

5 Pfennig -

1915	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1916	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1917	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1918	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1919	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1920	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1921	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1922	x	x	x	x	x	x	x	x	x

10 Pfennig -

1916	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1917	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1918	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1921	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1922	x	x	x	x	x	x	x	x	x

10 Pfennig - (zonder atelienmerk)

1917	x
------	---

10 Pfennig - (A alleen)

1917	
------	--

10 Pfennig - (A alleen)

1917	
1918	
1919	
1920	
1921	
1922	

RÉPUBLIQUE WEIMAR										
	A	B	C	D	E	F	G	H	J	
50 Pfennig -										
1919	X			X	X	X	X		X	
1920	X			X	X	X	X		X	
1921	X			X	X	X	X		X	
1922	X			X	X	X	X		X	
3 Mark -										
1922	X				X					
3 Mark -										
1922	X				X	X	X		X	
1923					-	X	-			
200 Mark -										
1923	X			X	X	X	X		X	
500 Mark -										
1923	X			X	X	X	X		X	

1 Reichspfennig -										
1924	X			X	X	X	X		X	
1925	X			X	X	X	X		X	
1927	X			X	X	X	X		X	
1928	X			X	X	X	X		X	
1929	X			X	X	X	X		X	
1930	X			X	X	X	X		X	
1931	X			X	X	X	X		X	
1932	X			X	X	X	X		X	
1933	X			X	X	X	X		X	
1934	X			X	X	X	X		X	
1935	X			X	X	X	X		X	
1936	X			X	X	X	X		X	
2 Reichspfennig -										
1924	X			X	X	X	X		X	
1925	X			X	X	X	X		X	
1926	X			X	X	X	X		X	
1930	X			X	X	X	X		X	
1932	X			X	X	X	X		X	
1936	X			X	X	X	X		X	
4 Reichspfennig -										
1932	X			X	X	X	X		X	
5 Reichspfennig -										
1924	X			X	X	X	X		X	
1925	X			X	X	X	X		X	
1926	X			X	X	X	X		X	
1928	X			X	X	X	X		X	
1929	X			X	X	X	X		X	
1930	X			X	X	X	X		X	
1931	X			X	X	X	X		X	
1932	X			X	X	X	X		X	
1933	X			X	X	X	X		X	
1934	X			X	X	X	X		X	
1935	X			X	X	X	X		X	
1936	X			X	X	X	X		X	
10 Reichspfennig -										
1924	X			X	X	X	X		X	
1925	X			X	X	X	X		X	
1926	X			X	X	X	X		X	
1928	X			X	X	X	X		X	
1929	X			X	X	X	X		X	
1930	X			X	X	X	X		X	
1931	X			X	X	X	X		X	
1932	X			X	X	X	X		X	
1933	X			X	X	X	X		X	
1934	X			X	X	X	X		X	
1935	X			X	X	X	X		X	
1936	X			X	X	X	X		X	
50 Reichspfennig -										
1924	X			X	X	X	X		X	
1925	X			X	X	X	X		X	

50 Reichspfennig -											
1927	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1928	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1929	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1930	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1931	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1932	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1933	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1935	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1936	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1937	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1938	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 Reichsmark -											
1925	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1926	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1927	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2 Reichsmark -											
1925	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1926	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1927	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3 Reichsmark -											
1931	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1932	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1933	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Reichsmark -											
1927	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1928	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1929	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1930	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1931	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1932	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1933	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

HERDENKINGREEKS

3 Reichsmark 1925 -											
A	E	F	G	J							
D											
5 Reichsmark 1925 -											
A	E	F	G	J							
D											
3 Reichsmark 1926 -											
A											
D											
3 Reichsmark 1927 -											
A											
D											

5 Reichsmark 1927 -											
A	E	F	G	J							
3 Reichsmark 1927 -											
A											
3 Reichsmark 1927 -											
F											
5 Reichsmark 1927 -											
F											
3 Reichsmark 1927 -											
A											
3 Reichsmark 1928 -											
D											
3 Reichsmark 1928 -											
A											
3 Reichsmark 1928 -											
D											
3 Reichsmark 1929 -											
A	E	F	G	J							
5 Reichsmark 1929 -											
E											
3 Reichsmark 1929 -											
A	E	F	G	J							
3 Reichsmark 1929 -											
A	E	F	G	J							
5 Reichsmark 1929 -											
A	E	F	G	J							
3 Reichsmark 1930 -											
A	E	F	G	J							
5 Reichsmark 1930 -											
A	E	F	G	J							
3 Reichsmark 1930 -											
A	E	F	G	J							
3 Reichsmark 1930 -											
A	E	F	G	J							

5 Reichsmark 1930 -					
A	D	E	F	G	J
3 Reichsmark 1931 -					
A					
3 Reichsmark 1931 -					
A					
3 Reichsmark 1932 -					
A	D	E	F	G	J
5 Reichsmark 1932 -					
A	D	E	F	G	J

DE SCALP VAN DE GROENE SPECHT ALS MUNT

We zijn nog lang niet aan het einde met het nasporen van de merkwaardige wereld der primitieve munten.

De indische stam JURAK, gevestigd in Californië, gebruikte als klinkende munt de scalp van de groene specht met rode kop (met uitsluiting van ieder ander gebroed).

De waarde van de scalp werd vastgesteld in functie van zijn diameter.

De allerkleinsten waren 50 cent à 1 dollar waard en buitengewoon grote exemplaren bereikten een waarde van 5 dollar. De HUPA stam, eveneens uit Californië, gebruikte hetzelfde soort geld maar daar werden de scalpen slechts aanvaard voor een waarde gaande van 10 cent tot 1 dollar.

G. PAUWELS

BEROEMDHEDEN OP MUNTEN UIT DE OUDHEID

1. Bérénice

Zich het hoofdhaar laten afsnijden en voor een tijd een gedeelte van haar schoonheid prijs geven, dat is een der opofferingen welke een vrouw zich niet zonder zeer ernstige reden getroosten zal. Ook werden al deze, die het met toewijding volbrachten, er voor beloond door de Iofuitingen van de geschiedenis.

Tijdens de belegering van Carthago, als de Romeinen de Carthaagse vloot vernietigd hadden en wanneer de belegerden, door wonderen van volharding en vaardigheid een tweede vloot tot stand brachten, ontbrak hen het touwwerk. De dames van Carthago boden hun haardossen aan. De geschiedschrijvers, overvloedig de lof bezingend van hen die deze offerande brachten voor hun vaderland, tonen voldoende aan dat dit offer zeer zeldzaam en verdienstelijk was.

Koningin Bérénice, wiens echtgenoot gelukkig teruggekeerd was van een krijgsverrichting in Syrië, zocht hoe zij haar erkentelijkheid voor de goden zou doen blijken. Zij vond er niets beter op dan haar haren te offeren aan Venus, in een tempel op het eiland Cyprus. Men bewonderde uiteraard Bérénice.

Deze blijt van echtelijke genegenheid was zeker aandoenlijk en, daar de vrouw die de schenking deed een koningin was stelde men zich niet enkel tevreden haar in proza te loven, zoals men dit deed voor de dames van Carthago.

Een sterrenkundige aan de hofhouding, Conon, bewees dat de haardos van de koningin, die inmiddels uit de tempel verdwenen was, naar de hemel overgebracht werd en er een sterrenbeeld was geworden. De dichter Callimachus verheerlijkte deze gedaanteverwisseling.

Het filosofisch gedicht van Callimachus bestaat niet meer maar we kunnen er een namaaksel van lezen in de werken van Catullus.

Men sloeg medailles ter ere van 's koningin's toewijding en de iconograaf d'Angelo Cannini reproduceert de tekening ener medaille waarop Bérénice voorgesteld is, niet enkel met zeer korte haren maar ronduit afgesneden en lager vallend dan het oor, wat haar een laatste uitdrukking geeft van een jong geestelijke of een jong edelknaap.

MUNTEN-NIEUWS

In **Denemarken** is het herdenkingsstuk van 10 kronen nu uitgekomen. Het slagant is 400.000 stukken. De nieuwe koersmunten van 5 öre tot 5 Krone, met beeltenis van koningin Margarete zullen eerst in 1973 uitgegeven worden. Het nieuwe stuk van 10 Kr. in **Zweden** herdenkt de 90e verjaardag van koning Gustaaf VI. In 1972 reeds is er geen 1 en 2 öre meer in Zweden.

In **Australië** werd in 1970 een 50 cent geslagen in Cu Ni, bij gelegenheid van de 200e verjaardag van Cook. In **Bulgarije** kregen we in 1971 een zilverstuk geboortedag van Georgi Rakovski) en in 1972 e geboortedag van Paisji Hilendarski). In **Can** zil-

veren dollar 1972. Voor de **Gayman eilanden** zijn de eerste munten geslagen in 1972 met beeltenis van Elisabeth II, nl. Ic in brons 5, 10 en 25c in Cu Ni en een 25 dollarstuk in zilver, bij gelegenheid van de « Silver Wedding » in Engeland. Voor **Egypte** worden 2 stukken geslagen in 1972 FAO 5 Mills in Al en 50 Piaster in zilver. Voor **Finland** is nog een 5 Mk 1972 aangekondigd.

In **West-Duitsland** zou men 28 miljoen 2 Mark-stukken uitgeven met de beeltenis van Adenauer, en nog eens 28 miljoen met de beeltenis van de eerste bondspresident Th. Heuss. Voor 1971 nog 2 herdenkingsstukken in zilver: 5 Mk voor Luthers'dood en 5 Mk geboorte van Dürer. In **Duitsland-DDR** zijn in 1972 nog 2 stukken geslagen in nikkel: 5 Mk « Brahmns » en 20 Mk « W. Pieck » en 5 Mk « Meissen » en een zilveren 10 Mk « H. Heine ». **Hongarije** biedt ons 3 nieuwe zilverstukken: 50 Ft en 100 Ft St. Stephan (1000 j) en 100 Ft Budapest (100 j). Uit **Engeland** en overzeese gebieden verwachten wij een vloed van « Zilveren Jubileum » munten. Bij deze viering zijn in Engeland zelf een zilveren Crown = 25 NP geslagen op 100.000 ex. Van 25 NP in nikkel zouden 6 miljoen stukken geslagen worden. Alle vroegere kroongebieden zullen dan wel volgen. *Zie* hierboven reeds het 25 dollarstuk bij de Kaaiman eilanden. Verzamelaars houdt uw beurs open! **India** biedt ons 50 p Ni en een zilverstuk van 10 roepies 1972 bij de 25^e verjaring van zijn onafhankelijkheid. In **Israël** sloeg men in 1971 twee zilverstukken van 10 pond: Y 53 en Y 54, in 1972 nog Y 56 en voor 1973 is nu reeds 10 pond « Pridyon Haben » te kopen.

INHOUDSTAFEL 1972

PRIMITIEVEN

— Goudgewichten der Ashanti en Baulen, p. 6, 11/14 (*Overname*)

OUDEHEID

— 2500 jaar Persische Muntgeschiedenis, p. 17/22 (*Overname*)
Timmermans R., Bracteaten, p. 56/58.

M. P., Beroemdheden op munten uit de oudheid, p. 168.

MIDDELEEUWEN

M. P., De florijnen, p. 149/50.

M. P., Over sommige vergissingen of vooroordelen met betrekking tot de medaille, p. 133/140.

NIEUWE TIJD

Van Keymeulen A., De munten van Karel II, 1655/1700, p. 114-124.

Frère H., Apoortefe munten van Luik, p. 124/5.

De Mey J., Mohammedaanse numismatiek, p. 155/160.

NIEUWSTE TIJD

M. P., Belasting op de baard in Rusland, p. 28/32.

Silvestre J., De munten van het koninkrijk Siam, p. 59/62 - 75/86
Waarzeggers K., De Tchicombi, p. 86.

Timmermans R., Huismunten Broeders van Liefde, p. 91/93.

Bingen, idem aanvulling, p. 130/32.

HEDEENDAAGSE TIJD

Depretz A., Asafwijking bij de 50 ct. type mijnwerker, p. 1/5.
Nuijttens M., Duits Porcelainen noodgegeld 1919/25, p. 7/10 - 23/26 - 39/42.

— Het gemeentelijk geld in België, p. 14/18 - 33/46.

De Mey J., De Martelaren van de Berg met de gele bloemen, p. 71/73.

— Decimaal Stelsel V. K. (*overname*), p. 73/4.

De Mey J., Valse munten en vooroordelen, p. 151/4.

PENNINGEN

Pittoors P., Nieuwe Antwerpse Schutterspenning, p. 160/1

DIVERSEN

Pittoors P., De muntmetalen, p. 97/110.

De Mey J., Een kasfje voor munten uit de 16^e eeuw, p. 146/8